

več ko je resnica. „Novice“ nam še niso nič od prelivanja kervi povedale, in ker vemo, da nam hitro vsako važno novico povedó, se zanašamo na to, kar nam one povedó; da pa imamo vsaki čas hudega boja na Laškem pričakovati, nam niso zamolčale. Ker so nam Cesar v svojem razglasu naznanili, da je njih armada na Laško šla, smo jim poslali v imenu našega okraja slovensko pismo na Dunaj, iz kterega povzamemo „Novicam“ le sledeče verstice:

Naj sovražniki bežijo,
Da potihne vojske hrup, —
Naš'ga meča se bojijo,
V katerem klije smertni strup!

Janez Zurman, župan.

Iz Marburga. * Za gotovo smo zvedili, da svetli knez in škof Slomšek bojo 1. dan septembra obhajali slovesni vhod v naše mesto — njih prihodnjo stolico; radostni pričakujemo zaželjenega dneva. Za 150,000 gold. prodano grajšino v Št. Andreji v labudski dolini bojo potem posedli patri jezuiti iz Linca.

Iz Celovca. „Glasnik“ o prodaji našega nemško-slovenskega slovnika v posameznih vezkih poterjuje unidan v „Novicah“ razodete želje skozi in skozi, in pravi: „Željno pričakujejo vsi Slovenci novega slovnika; naj bi se tedaj prodaja ne odlašala več!“

Iz Ljubljane. Deputacija, ki je iz Ljubljane nesla pismi udanosti presvitlemu Cesarju na Dunaj, je imela pretekli pondeljek pred Cesarja priti; vodja deželnih stanov je dvorni svetovavec gosp. grof Hohenwart; preč. gospod stolni prošt Kos je namestovavec krajske duhovšine; vodja mestnega odbora je gosp. Guttman. — Prečastiti direktor višjih bogoslovskih šol na Dunaji gosp. dr. Jernej Vidmar so prišli pretekli teden v Ljubljano, pa se kmali podali v Krajn svojo žlahto obiskat, ktere že veliko let niso vidili; danes ali jutri se bojo vernili spet na Dunaj; veselilo nas je, slavnega gospoda tako zdravega in veselega viditi. — Sejm ljubljanski je bil reven, pa tudi slabo vreme je bilo dosti tega krivo; sploh ljubljanski sejmi, kar se kramarstva tiče, čedalje bolj pešajo; živine pa so prignali veliko in lepe; cena ni bila ravno previsoka; za vojake so kupili 20 konj. — Te dni je bilo našim pekrom ukazano, za vojake nekoliko kruha speči; moko so dobili od dotične vojaške oskerbnije. — Našo sladkornico (cukrofabriko) je zadela nova nesreča, ktera bo spet za nekoliko časa ustavila nje delavnišnice; nje prejšna lastnika, velika kupca Arnstein in Eskeles na Dunaji sta namreč na kant prišla; nadjati se je, da bojo Dunajčanje 80 let stari kupčijski hiši kmali spet na noge pomagali. — Grozna nesreča je zadela blizo 200 vojakov našega krajskega regimenta, ki so ponoči od 4. do 5. tega mesca se po železnici iz Benetk peljali v Verono. Blizo kolodvora so vozovi, ki so vojake peljali, zadeli na vozove, ki so s strelivom obloženi ondi stali; dunajski časnik pravi, da je pri ti priči 23 mertvih ostalo, 124 pa bolj ali manj poškodovanih bilo, ker je strašna sila srednje vozove popolnoma sterla. Cesar so berž po telegrafu ukazali, naj se, kar najbolj je moč, skerbí za nesrečneže; vredništvo ljubljanskega časnika „Laib. Zeitg.“ vabi dobrotnike na pomoč ranjenim vojakom in prosi, naj pošlje, kar kdo hoče in more, v založbo „Laib. Zeitg.“, odkodar se bojo darovi hitro odpravili na svoje mesto. — Ker smo že ravno v naznanovanji žalostnih novíc, naj še povemo, da je pretekli petek zvečer bil velik ogenj v Zapožah; v Ljubljano se je plamen tako vidil, kakor unidan burjava, in nekteri so celó stavili, da je burjava. Slišali smo, da so 7 gospodarjem poslopja pogorele. — Poslednjič pa povemo veselo novico, da Vodnikov spomenik (Album) je dokončan; vidili smo že vezano knjigo v zali podobi, ktera bode gotovo vsakemu dopadla; cena se ji je mogla zvišati na 1 gld. 50 kr. nov. dn., ker je obsežek knjige, tako rekoč, pod natiskovanjem čedalje bolj rastel. Knjigo dobivajo naročniki v Klein-

mayer-jevi in Bambergovi bukvarnici; unanjim se bo na dom poslala. — V pondeljek popoldne je iz Laškega se vernivši bolehni pruski kralj s kraljico v Ljubljano prišel, kjer je prenočil.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz borišča na Laškem. Da je cesarska armada na sardinsko zemljo šla, smo že povedali. Dalje in dalje se pomika na treh krajih, pa še nikjer ni imela terdih bojev s sovražnikom. Kamor kolj je doslej prišla, so jo prebivavci z veseljem in prijazno sprejemali. Sardinska armada se je umaknila v terdnjavi Alesandrijo in Casale; v Alesandrii se bodo Francozi z njo združili in blizo tega mesta menda bo prva bitva. Naši so 3. t. m. v Padu Sardince nekako splašili; v tem pa, ko so jih na enem kraju na noge spravili, so na dveh drugih krajih naši mostove čez Pad naredili in tako na uno stran te reke se pomaknili. Pri tej priložnost je padlo na vsaki strani kakih 20 vojakov. V noči med 5. in 6. t. m. je voda, ker je zlo deževalo, most nekoliko poškodovala, pa v kratkem je bil sopet popravljen. Brez odloga je šlo nekoliko naših čez reko, so pri Tortoni in Vogheri železnico in telegrafe poderli, potem pa se sopet k armadi vernili. — Francozi prihajajo le počasi v Sardinijo, ker so ceste čez gore silno težavne in tudi še zametene, zlasti pa cesta čez goro Cenis. To cesto je ukazal Napoleon I. pred 54 leti narediti in nek Giovanni Fabbroni jo je dodelal s 3000 delavci v petih mescih. Na najvišjem kraju je 6098 čevljev nad morjem. Večji del francozke armade se mora po morju prepeljati in doslej se šteje kakih 50 do 60 tavžent Francozov na Sardinskem. Dohaja pa tudi že več francozke armade čez švicarsko zemljo, kar očitno kaže, da Francozi ne marajo dosti za neutralnost Švicarjev, kterim menda tudi z neutralnostjo ni resnica. Še le, kadar se bodo dosti močne čutile, bodo pritisnili k sardinski armadi in od tistihmal se bodo začeli z našimi meriti. Pred bo pa še cesar Napoleon sam prišel na Sardinijo in bo prevzel povelje čez armado. Ii je imel 6. t. m. iz Pariza, pa brati je, da je še odložil svoj odhod. — Ravno je prišlo novo telegrafno pismo, ktero nam naznanja, da naša armada stoji med (rekama) Padom in Sesio, odkodar ji je mogoče na vsako stran vojsko začeti, ktero še overajo povodnje; pri Valenci (pred Alesandrijo) so naši Sardinceom most železnice pokončali.

Iz Dunaja. Kakor naš Cesar svojim narodom, tako je tudi francozki cesar svojim začetek vojske te dni razglasil. Treba je, da tudi Napoleonov razglas našim bravcom v zapopadek sedanjih homatij podamo; pretresati ga jim, se nam ne zdí potreba, ker vsak, kdor vé, kako smo prišli do današnje zapletke, ga bo po vsem lahko sam presodil. Glasi se pa Napoleonov vojskini razglas takole: „S tem, da je avstrijska vlada svoji armadi ukazala, naj gré v deželo kralja sardinskega, našega zveznika, je tudi nam napovedala vojsko, je prelomila pogodbe, razžalila pravico in žuga udariti na meje naše. Vse velike vlade so se z besedo zoperstavile temu napadu. Ker je sardinska vlada sprejeti hotla vse tiste pogoje, kteri bi bili ustanovili mirno spravo, se tedaj vpraša zdaj: čmu, na vrat na nos ta napad z vojsko? Nihče drug ni tega kriv ko Avstrija sama, ker je strune tako napela, da bode ali gospodarila do podgorja planín, ali da se mora laška dežela osvoboditi do morja jadranskega. Dozdaj sem kroták bil v vsem svojem ravnaji; sedaj pa je serčnost moja prva dolžnost. Francozka dežela se opasuje z mečem, pa reče Evropi: vojska naša ne meri na pridobivanje ptujih dežel; le svojo národno in sporočilno politiko hočem krepko vzdržati; jez spoštujem pogodbe, pa terjam, da jih spoštujete tudi drugi; jez čislam dežele in pravice neutralnih vlad, pa glasno rečem, da mi serce močno bije za tisti

narod, ktereга zgodovina je z zgodovino mojo ozko zvezana, in kateri zdihuje pod jarmom tujega gospodstva. Francozka vlada je pokazala, da sovraži brezvladje (anarhijo). Cilj in konec vojske je le Italijo dati Italii, ne pa ji vsiliti novega gospodarja. Potem bomo imeli prijateljski narod za soseda, kateri je od nas prejel samostojnost svojo. Mi ne gremo na Laško, da bi zmešnjave delali ali da bi papeževo oblast spodkopali. Mi gremo na Laško, da svetega Očeta rešimo tuje zaderge, in da damo deželi kar deželi gré, in tako ustanovimo red. Kmali bom stopil na čelo svoje armade. Cesarico in sina svojega bom pustil doma pod krilom skušinj in previdnostjo poslednjega brata cesarja Napoleona I. Cesarica bo vedila spolnovati svoj visoki poklic. Izročujem jo armadi, ki ostane na Francozkem za brambo dežele; izročujem jo domoljubju narodne straže in vsemu narodu. Serčnost in edinost! Naša dežela bo svetu še pokazala, da se ni zaverгла. Previdnost Božja je blagoslovila početje naše; saj se stvar, ktero mi branimo, opira na pravico, ljudo-ljubnost, domoljubnost in samostojnost, in vse to je sveto pred Bogom!“ — Dolgo so stavili na Francozkem luč pod mernik; sedaj vendar cesar Napoleon očitno in brez ovinkov govori, kaj da hoče na Laškem: Avstrijo pregnati iz Lombardije in Beneškega, pa Bog vé kaj še.

— „Oest. Corr.“ pravi, da pišejo ruski vladni časniki, da ni nobene zveze za bran in opor z nobeno vlado. Dogodki sedanjega časa pa silijo rusko vlado, da je previdna in ravnala bo, kakor bo za treba spoznala.

— Cesarski ukaz od 20. apr. zapoveduje, da vsi tisti, ki so sami sebe pokazili, da bi tako se odtegnili vojaščini, se imajo, gledé na §. 46 nove rekrutne postave, k soldatom vzeti, naj so za-nje pripravni ali ne. Tisti, ki so za vojaščino pripravni, se pošljejo k regimentu, — kateri pa za to niso pripravni, se vzamejo v kakošno drugo vojaško službo.

— Nabiraje prostovoljce za cesarsko armado zbirajo posebno radi mlade rokodelce kakor mizarje, tesarje, kolarje, ključarje, kovače, jermenarje in vsakega družega rokodelstva, kateri so za artilerijo, pionirje in za vozarstvo pripravni.

— Taka stiska za sreberni drobiž je bila pri nas, da smo že spet goldinarske bankovce na 4 kosce tergali, dokler ni ministerstvo dnarstva tega prepovedalo. Tudi iz Praga se piše, da ob pomanjkanju drobiža so razkosovali goldinarske bankovce, dokler ni deželno poglavarstvo ustavilo tega ravnanja; ker pa le ni srebernih šestíc, si ljudje ne morejo pomagati drugač, kakor da se s pisemskimi in štampeljskimi markami plačujejo. Časnik „Presse“ svetuje, naj ministerstvo izdá spet papirnate šestice in desetice, ker s kovanjem srebernih šestíc ne bo veliko pomagano; dokler namreč bo nadavek ali ažijo srebra na 40 in še čez stal, bo zginilo kmali vse, kar koli je srebru le podobno. Res je treba, da se kakor koli skerbí za mali dnar, sicer ne bomo vedili kaj početi na sejmu itd. Ažijo srebra je te dni že prišel do 46.

Iz Tersta. Časnik „Indep. belg.“ piše, da bodo francozke vojne ladije, ako pridejo na jadransko morje, Terstu kot neutralnemu mestu prizanašale. Te ladije so neki dobile povelje, okolj Benedk in Pole se sukati.

Iz Lombardije in Beneškega. Iz Milana. Vsem, kateri imajo orožje in strelivo, je ukazano, ga v treh dneh vojaški gosposki izročiti.

Iz ruskega Poljskega. Povsod pišejo in govoré, da se Rusija za vojsko pripravlja ali vsaj z vojsko žuga. Do sedaj še od vsega tega ni nikjer ne duhá ne sledú. Ako se pa Rusija na Poljskem nikakor ne pripravlja, tudi ni zveze s Francozi storila. „Čas“ piše o tem: Dve četi armade, ktera ima v Varšavi glavni stan, se imate v Mazovijo, Kališ in Sandomierz pomakniti in nadgledna četa

biti. Razun te nadgledne čete se bo še druga v Volhinii, Podolii in Besarabii nastavila. Pa te četi kakor cela ruska armada ste, kakor so armade sploh v mirnih časih in Rusija se doslej kar nič ni za vojsko pripravljala.

Iz Nemškega. Iz Berolina. Govori se, da je med Rusijo in Sardinijo zveza, po kateri je pripravljeno, da ima sardinskemu kralju vsigdar njegovo kraljestvo celo ostati. Govori se dalje, da je car Aleksander II. pruskemu princu vladarju sam pisal in rekel, da ni nikake zveze med rusko in francozko vlado. Angležki časnik „Times“ in tudi drugi pa stanovitno terdijo, da je ta zveza.

— Pervak vseh sedanjih učenih mož, baron Aleks. Humboldt je umerl 7. t. m. v 91. letu starosti.

Iz Italije. Iz Sardinskega. Iz Turina. Vladni časnik „Gazz. Piem.“ oklicuje razglas, po katerem se imajo zarubiti vse avstrijske ladije, ktere so zaostale v sardinskih lukah. Francozki vladni časnik „Moniteur“ pa naznanja, da francozka vlada ne bo tako huda, kakor sardinska v tej zadevi, in da avstrijskim ladijam v francozkih lukah dovoljuje šest tednov za odhod.

— Iz Parme. V Parmu je zopet vse pokojno in mirno. Piemonteška začasna vlada je odstopila in vladarica se je zopet vernila v svojo deželo.

— Iz Rima. Sveti Oče so imeli namen, v Gaetiti, pa ne smejo. Zoper svojo voljo morajo v Rimu ostati in so tako rekoč jetnik francozkega generala Goyona.

— Papežev minister, kardinal Antonelli je angležki in francozki vladi poslal pismi, v katerih terja, naj se v sedanji vojski rimske dežele imajo za popolnoma neutralne, to je, rimska vlada z nikomur ne poteguje, tedaj ni ne sardinske ne francozke stranke. — Pisma iz Rima pripovedujejo, da so sveti Oče papež, ko so slišali, da je veliki vojvoda toskanski bežal, se bridko zjokali. — Časnik „Patrie“ piše, da je cesar Napoleon sam papežu pisal, in ga zagotovil svojega ponižnega spoštovanja in mu rekel, da francozka vlada se bo vsigdar potegovala za papeževe pravice.

Iz Francozkega. Iz Pariza. Čudne reči se slišijo iz Pariza. Ko je bilo unidan deržavnemu zboru povedano, da vlada želi 500 milijonov gold. za vojsko najeti, se je vzdignil Jules Favre in tako hudo zoper to posojilo govoril, da se že dolgo kaj takega ni slišalo v deržavnem zboru. „To posojilo — je rekel — so le davki v drugi podobi; jez za moj del ne plačam nič, in le sila me mora k temu primorati“. Na te besede se začne velik hrup; predsednik Morny žuga govorniku, naj bode tih. Al ta noče molčati ter pravi: „Žuganje mi ne bo jezika zavezalo, da bi ne govoril, kar je deželi v prid. Najhuje, kar se mi more zgoditi, je, da me ponoči zgrabite in iz dežele izženete, kakor se je zgodilo deržavnim poslancom 2. decembra 1852. Al vsega tega se ne bojim“.

Iz Afrike. Iz Hartuma so prišle pisma, ktere pripovedujejo, da bi se bila ondi skoraj taka grozna nesreča zgodila, kakor v Džeddahu. Zarotili so se namreč zamorci, vse Evropejce pomoriti. 6. dan marca bi bili namreč imeli čez-nje planiti in jih pomoriti ravno, ko bi bili v misijonski kapeli pri službi Božji zbrani. Pozneje so pa zarotniki se zmenili, to v noči med 6. in 7. marca storiti. Dva zarotnika sta šla pa ta dan k nekemu arabskemu trgovcu, ga pregovorit, naj se tudi tega hudodelstva udeleži. Al odrekel jima je, povedal gosposki in zdajci so oba prišli. 30 drugih zarotnikov je iz Hartuma pobegnilo. Namestnik avstrijskega konsula je terjal od ondašne vlade pomoči za Evropejce, ker pa v Hartumu ni več kot 60 vojakov bilo, je dal iz svoje oblasti Evropejcom privo-ljenje, sebe in svoje služabnike oborožiti in se krepko braniti, če bi sila bilo.